

Toponyma – kulturní dědictví a paměťová místa

1. Ostravské onomastické setkání, Ostrava 6. 10. 2015

Michal Semian

semian@natur.cuni.cz

Univerzita Karlova v Praze, Přírodovědecká fakulta, katedra sociální geografie a regionálního rozvoje,
KUHIG – Centrum pro výzkum v kulturní a historické geografii, Albertov 6, 128 43, Praha 2

V říjnu 2015 se na katedře českého jazyka Filozofické fakulty Ostravské univerzity v Ostravě uskutečnilo 1. Ostravské onomastické setkání. Program setkání byl neoficiálně zahájen již v pondělí 5. října v podvečer, kdy se v prostorách pasáže Knihovny města Ostravy konala vernisáž výstavy *Toponyma – ohrožené kulturní dědictví?* Výstava je volně přístupná ve dne i v noci a potrvá do 31. prosince 2015. Autorský kolektiv postgraduálních studentek kolem hlavního řešitele doc. Jaroslava Davida ucelen na 15 panelech představil výzkumný projekt týkající se ohrožení a zániku především pomístních jmen v kontextu krajinných změn. Zvoleno bylo pět zájmových míst rozdělených podle typu ohrožení: krajina ohrožená tůňbou (Most, Karviná) a vodou (Nové Heřminovy, Staré Hamry, Ostrava-Hrušov). Výstavu u sklenky vína představil sám vedoucí autorského kolektivu a tím i pozvaní kmotři výstavy, doc. Jaromír Krško (Filozofická fakulta, Univerzita Mateje Bela, Banská Bystrica), předkan Filozofické fakulty Ostravské univerzity v Ostravě doc. Petr Kopecký a dr. Petr Emysl Mácha (Přírodovědecká fakulta, Ostravská univerzita v Ostravě).

V úterý 6. října ráno začalo již samotné rokováání účastníků setkání i lidí z celého širokého okolí. Důkazem toho, že onomastika, a toponomastika zvláště, je vysoce interdisciplinárním oborem, bylo složení přednášejících. Vedle lingvistů přednášeli v Ostravě také (historičtí) geografové, historikové, etnologové, etnografové a kulturní antropologové. Celkem pak ve čtyřech blocích hovořilo 14 autorů z celé republiky, a to jak z celého „nestora“ české onomastiky, tak z mladých vědců a postgraduálních studentů. Obsah všech přednesených příspěvků vycházel z ústředního tématu setkání: *Toponyma – kulturní dědictví a paměťová místa*. Jejich konkrétní zaměření však ukázalo, jakou šířku témat má, že obsáhnout toponomastický výzkum. V dopoledních blocích byl prostor v nově více teoretickým přednáškám, které se zamýšlely nad kulturní hodnotou toponym, jejich významem a postavením jako součástí kulturního dědictví společnosti, ale i nad otázkou, jak a zda vůbec takovéto dědictví chránit z praktického hlediska. V odpoledních blocích pak byl prostor v nově především praktickým předkladem toponomastického výzkumu.

Ústřední téma setkání bylo zvoleno jako odrazový bod pro bohatou diskusi nad kulturní hodnotou toponym a jejich postavením v rámci kulturního dědictví. V této souvislosti je pak v aplikované rovině nasnadě otázka, zda by toponyma jako taková měla podléhat určité formě (institucionální) ochrany. Toto téma je velmi aktuální, přesto mu v literatuře není věnováno mnoho pozornosti. Zároveň se jedná o poměrně kontroverzní otázku, na kterou není snadné odpovědět. Není proto divu, že po každém příspěvku i na samotný závěr celého setkání probíhala živá diskuse účastníků. Setkání bylo zakončeno neformálním večerním posezením v Divadelním klubu. Nezbyvá než poděkovat doc. Jaroslavu Davidovi, který celé setkání inicioval a zorganizoval, a jeho podpořenému týmu za takovou příjemnou akci a doufat, že toto první setkání přeroste v milou tradici.